

УДК [342.951:351.74](477)

Капустіна К. О. – здобувач кафедри загальноправових дисциплін факультету права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ

Визначено завдання кримінально-виконавчої інспекції України. Розкрито специфіку діяльності установ пенітенціарної системи щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. З'ясовано сутність дефініцій «політика» та «державна політика у сфері виконання кримінальних покарань». Обґрунтовано шляхи вдосконалення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Аргументовано необхідність упровадження змін у підходах до організації роботи з персоналом в органах кримінально-виконавчої інспекції, професійної підготовки молодих спеціалістів та перекваліфікації працівників зі стажем.

Ключові слова: кримінально-виконавча інспекція; завдання; політика; політика у сфері виконання кримінальних покарань; покарання; мета покарання.

Определены задачи уголовно-исполнительной инспекции Украины. Раскрыта специфика деятельности учреждений пенитенциарной системы по реализации государственной политики в сфере исполнения уголовных наказаний. Выяснена сущность дефиниций «политика» и «государственная политика в сфере исполнения уголовных наказаний». Обоснованы пути совершенствования государственной политики в сфере исполнения уголовных наказаний. Аргументирована необходимость внедрения изменений в подходах к организации работы с персоналом в органах уголовно-исполнительной инспекции, профессиональной подготовки молодых специалистов и переквалификации работников со стажем.

Ключевые слова: уголовно-исполнительная инспекция; задания; политика; политика в сфере исполнения уголовных наказаний; наказание; цель наказания.

Згідно до положень Основного Закону України, ніхто не може піддаватися покаранню, що принижує його честь і гідність, або іншому нелюдському чи жорстокому поводженню. В Україні права й

свободи людини та громадянина визнано найвищою соціальною цінністю [1]. Про це свідчить те, що діяльність органів державної влади має бути спрямована на забезпечення прав і свобод людини та громадянина в усіх сферах життєдіяльності. Одним із важливих аспектів, на який слід обов'язково звернути увагу з огляду на вимоги сучасності, є реалізація принципів законності, гуманізму й поваги до прав і свобод людини під час виконання покарань, приведення їх у відповідність до сучасного рівня соціально-економічного розвитку суспільства, міжнародних стандартів поведінки із засудженими та взятими під варту, забезпечення безпеки суспільства шляхом ресоціалізації осіб, які відбувають або відбули кримінальні покарання. Обов'язок щодо виконання наведених вище завдань покладено безпосередньо на кримінально-виконавчу інспекцію України. З метою подолання протиправних проявів або чинників, що унеможливають належну реалізацію таких прав і свобод, законодавець наділив цей орган виключними повноваженнями щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань [2]. Повсякденна діяльність інспекції нерозривно пов'язана з виконанням покарань, призначених відповідно до положень національного законодавства, у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт. Зважаючи на необхідність підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань, визначення й нормативно-правове закріплення завдань кримінально-виконавчої інспекції України є надзвичайно важливим.

Таким чином, повноцінне функціонування суспільства та держави можливі за наявності ефективної й сталої системи виконання покарань. Це свідчить про виняткову роль діяльності кримінально-виконавчої інспекції України в житті суспільства та держави. З огляду на це, набуває актуальності визначення завдань кримінально-виконавчої інспекції України, що й становить мету цієї статті.

На сьогодні в українській правовій науці окремі аспекти діяльності кримінально-виконавчої інспекції України розкрито завдяки науковим працям О. М. Бандурки, О. О. Бандурки, Є. Ю. Бараша, Ю. П. Битяка, О. В. Джафарової, Р. А. Калюжного, Р. С. Мельника, О. М. Неживець, В. М. Синьова та низки інших авторів. Водночас дослідження цієї проблематики не можна вважати завершеним, що зумовлює актуальність цієї статті, особливо з огляду на те, що вивчення завдань кримінально-виконавчої інспекції України здійснюватиметься через призму адміністративного права.

На думку С. О. Патюк, будь-яка діяльність повинна мати свої завдання [3, с. 95], а отже, не є винятком і діяльність кримінально-

виконавчої інспекції України. Відповідно до положень Конституції України, найвищою соціальною цінністю є людина, її життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність та безпека [1]. Таким чином, забезпечення й охорона прав і свобод людини від протиправних посягань є головним завданням держави, її органів, у тому числі зазначеної інспекції.

Кримінально-виконавча інспекція є структурною ланкою Державної кримінально-виконавчої служби України [4]. Саме тому завдання останньої повинні безпосередньо враховуватись та бути підґрунтям діяльності кримінально-виконавчої інспекції України. Відповідно до ст. 13 Кримінально-виконавчого кодексу України, зміст цієї діяльності полягає у виконанні покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт і здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням [5].

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», головним завданням Державної кримінально-виконавчої служби України є реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань [2]. Першочергово вважаємо за необхідне проаналізувати саме ті завдання, що є наслідком структурного підпорядкування кримінально-виконавчої інспекції України. Так, слід звернути увагу на відсутність чіткого законодавчого визначення терміна «державна політика у сфері виконання кримінальних покарань», що ускладнює правове тлумачення й розуміння цієї дефініції, а отже, може негативно позначатися на діяльності кримінально-виконавчої інспекції України щодо виконання покладених на неї обов'язків. Таким чином, для більш чіткого з'ясування сутності й змісту державної політики у сфері виконання кримінальних покарань необхідно визначити зміст категорії «політика».

Термін «політика» досліджували чимало вчених різних епох і поколінь [6, с. 39–43; 7, с. 158–160]. Так, давньогрецький мислитель Платон зазначав, що політика – це вміння або мистецтво керувати людьми, людською спільнотою без насильства чи застосування сили [8, с. 4]. Макс Вебер, розглядаючи це поняття, стверджував, що воно має надзвичайно широкий зміст і передбачає всі види діяльності щодо самостійного керівництва. Наприклад, така дефініція позначає валютну політику банку, політику профспілок під час страйкування, шкільну політику міської або селищної спільноти, політику управління керівника корпорацією, зрештою навіть політику розумної дружини, яка прагне керувати своїм чоловіком [9, с. 644]. Італійський мислитель Нікколо Макіавеллі, визначаючи термін «політика», пропонував звільнити його від моралі та пов'язати з реалізацією владних інтересів

політичних суб'єктів, ототожнюючи її з технологією захоплення й утримання влади [8, с. 4].

Водночас О. Висоцький переконує, що політика – це специфічна, цілеспрямована, організаційна, регулятивно-контролююча та управлінська діяльність, орієнтована на перетворення або збереження існуючих суспільних відносин з урахуванням уявлень, інтересів і цінностей різних суб'єктів соціальної взаємодії [8, с. 4]. На думку Т. Запаранюк, поняття «політика» слід тлумачити як комплекс взаємопов'язаних і скоординованих дій, спрямованих на досягнення заздалегідь визначених цілей [10, с. 37].

А. Ю. Парфіненко зазначає, що дефініцію «політика» можна тлумачити як:

систему методів, впливів і заходів соціального, економічного, культурного та іншого характеру, яку реалізують відповідні державні та приватні органи й установи з метою регулювання й координування певної сфери суспільного життя;

систему норм, правил і заходів, що застосовують парламент, уряд, державні та приватні організації, асоціації та заклади в певній сфері суспільних відносин із метою їх регулювання та координування, створення сприятливих умов для їх розвитку;

сукупність форм, методів і напрямів впливу держави на діяльність певної сфери життєдіяльності суспільства для досягнення конкретних цілей, що повинна ґрунтуватися на стратегії й тактиці;

комплекс заходів правового, економічного та організаційного характеру, підкріплений відповідними управлінськими інститутами всіх управлінських рівнів;

цілеспрямовану діяльність державних, суспільних і приватних структур щодо розроблення й реалізації методів, механізмів та інструментів впливу правового, економічного, соціального, психологічного чи іншого характеру з метою забезпечення сталого ефективного розвитку певного виду суспільних відносин [11, с. 121].

У «Тлумачному словнику з теорії держави та права» зазначено, що політика – це сфера життєдіяльності суспільства, пов'язана з відносинами між різними соціальними групами, підґрунтям якої є проблема завоювання, утримання та використання державної влади, а також організація загалом усього процесу соціального життя, це свідомо й цілеспрямована діяльність політичних суб'єктів, що стосується відносин між державою та народом [12, с. 55].

На думку вчених-адміністративістів, зокрема О. І. Безпалової, політикою в широкому сенсі слід уважати свідому й цілеспрямовану діяльність політичних суб'єктів, спрямовану на налагодження ефективних відносин між державою та суспільством у різноманітних сферах

суспільного життя (економічний, бюджетний, податковий, соціальний, демографічний, аграрний, культурний, технічний, науковий, екологічний, митний, монетарний, антиінфляційний, правоохоронний тощо) [13, с. 9].

В. С. Малишев доводить, що політика в певній сфері суспільного життя – це розроблена на основі виробленої наукової концепції стратегія певної діяльності, що реалізовується шляхом найоптимальнішого формування загальноприйнятих норм поведінки [14, с. 627].

В. Г. Берковський зауважує, що термін «політика» слід тлумачити як діяльність державних інституцій; взаємні стосунки влади й населення, вплив на конфлікт [15, с. 7].

Таким чином, ураховуючи вищевикладене, можна дійти висновку щодо відсутності однозначного тлумачення терміна «політика»; більшість учених погоджуються з тим, що політика – це управління з метою досягнення певних цілей. Проте ми не підтримуємо це твердження, оскільки воно має надто широкий зміст, що ускладнює його розуміння, а отже, можливість вироблення найбільш оптимальної та адекватної системи заходів щодо реалізації головних напрямів політики в будь-якій сфері життєдіяльності суспільства. На нашу думку, політика – це цілеспрямоване, послідовне та систематичне регулювання певних суспільних, економічних, соціальних процесів у державі, що мають на меті забезпечення головних прав і свобод особи, а також захист інтересів громади та суспільства від протиправних посягань.

З огляду на таке визначення поняття «політика», пропонуємо під державною політикою у сфері виконання кримінальних покарань розуміти діяльність державних органів влади загалом та установ виконання покарань зокрема, що полягає в цілеспрямованому, послідовному та систематичному регулюванні правовідносин у зазначеній сфері, спрямовану на запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, дотримання прав людини під час виконання й відбування кримінальних покарань і тримання під вартою, реалізацію законних прав, інтересів засуджених та осіб, узятих під варту, покращання співпраці з громадськістю у сфері виконання кримінальних покарань.

Учені акцентують увагу на необхідності вироблення ефективної системи заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері виконання кримінальних покарань, оскільки вона виконує такі завдання:

визначення головних напрямів ефективного виконання кримінальних покарань за умов суворого дотримання вимог законності;

розроблення та вдосконалення усіх напрямів діяльності органів держави, громадськості, а також їх співпраця щодо виправлення, ресоціалізації та адаптування засуджених після відбування покарання; окреслення принципових моментів профілактичної діяльності із засудженими як під час відбування покарання, так і після звільнення; розроблення пріоритетних напрямів діяльності державних органів і громадськості для забезпечення соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань [16].

Здійснивши аналіз наукової літератури [14, с. 626–631; 16; 17, с. 364–370] та чинного законодавства України [2; 5; 18], можна поділити завдання кримінально-виконавчої інспекції на такі підгрупи:

- 1) виконання кримінальних покарань у вигляді:
 - позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
 - громадських робіт;
 - виправних робіт;
- 2) виконання адміністративних стягнень у вигляді:
 - громадських робіт;
 - виправних робіт;
- 3) здійснення контролю за поведінкою:
 - осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;
 - звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
 - осіб, умовно достроково звільнених від відбування покарання;
- 4) направлення осіб, засуджених до покарання у виді обмеження волі, до кримінально-виконавчих установ відкритого типу (виправних центрів);
- 5) повідомлення до суду, що ухвалив вирок, про прийняття вироку до виконання та про закінчення виконання таких покарань у триденний термін;
- 6) установлення періодичності та днів проведення реєстрації засуджених до покарань у виді громадських і виправних робіт, а також осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Розглянемо кожне з цих завдань кримінально-виконавчої інспекції України. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – це один із видів кримінального покарання, що призначає суд та може бути як основним, так і додатковим покаранням. Винному забороняється обіймати певні посади (наприклад, працювати викладачем, лікарем, бухгалтером тощо) чи здійснювати певну діяльність (наприклад, займатись підприємництвом, керувати транспортним засобом тощо). Тривалість заборони встановлює суд.

Сутність громадських робіт як виду кримінального покарання полягає в тому, що засуджений у вільний від роботи або навчання час безоплатно працює на суспільно корисних роботах. Громадські роботи можуть виконувати лише працездатні особи. Адміністративні стягнення у вигляді громадських робіт полягають у виконанні правопорушником у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування.

Сутність виправних робіт як виду кримінального покарання полягає в праці засудженого за постійним місцем його проживання з відрахуванням у дохід держави від 10 % до 20 % його заробітної плати. Слід звернути увагу на те, що виправні роботи як вид адміністративного стягнення є не досить поширеними.

Кримінально-виконавча інспекція України здійснює персональний облік засуджених протягом іспитового строку, спільно з органами внутрішніх справ і відповідними громадськими формуваннями проводить індивідуально-профілактичну роботу із засудженими та контролює додержання ними громадського порядку й виконання обов'язків, покладених на них судом [5].

До осіб, які відбувають покарання у виді виправних робіт, службових обмежень для військовослужбовців, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі, може бути застосоване умовно дострокове звільнення від відбування покарання. Особу може бути умовно достроково звільнено повністю або частково і від відбування додаткового покарання. Таке звільнення від відбування покарання може бути застосоване, якщо засуджений сумлінною поведінкою й ставленням до праці довів своє виправлення.

Кримінально-виконавча інспекція України здійснює контроль за місцем проживання жінки, яка засуджена до обмеження волі або до позбавлення волі, яка стала вагітною або народила дітей під час відбування покарання, окрім випадків позбавлення волі на строк більше п'яти років за умисні тяжкі та особливо тяжкі злочини. Лише суд уповноважений звільнити жінку від відбування покарання в межах строку, на який згідно із законом її може бути звільнено від роботи з огляду на вагітність, пологи та до досягнення дитиною трирічного віку [5].

На кримінально-виконавчу інспекцію України також покладено обов'язок щодо направлення осіб, засуджених до покарання у виді обмеження волі, до кримінально-виконавчих установ відкритого типу (виправних центрів), повідомлення суду, який ухвалив вирок, про прийняття вироку до виконання та про закінчення виконання таких покарань у триденний термін,

установлення періодичності та днів проведення реєстрації засуджених до покарань у виді громадських і виправних робіт, а також осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Аналіз специфіки реалізації зазначених завдань дав змогу констатувати наявність певних проблем у цій сфері, з якими стикається кримінально-виконавча інспекція України. Розглянемо найбільш вагомі з них. Так, певні проблеми під час реалізації завдань кримінально-виконавчої інспекції виникають через недостатньо чітку визначеність головної мети її створення та функціонування, а саме: донині побутують переконання, що покарання має здебільшого не виправний, а каральний характер.

Обов'язково необхідно враховувати, що ключове завдання покарання – це усвідомлення особою, яка вчинила правопорушення, помилковості своїх незаконних дій, що полягає в переживанні адекватних негативних наслідків своїх протиправних діянь. Тобто у сучасних умовах пріоритет повинен надаватися психологічному «ставленню» особи до покарання, а не реакції держави на правопорушення. Прикладом карального характеру державної політики в зазначеній сфері є висока питома вага позбавлення волі в структурі всіх кримінальних покарань (більше 40 %) та композиційність вироків (призначення декількох покарань). Коефіцієнт судимості (кількість засуджених на 100 тис. населення) в Україні в три – чотири рази був і є вищим, ніж у середньому в країнах Європи [19, с. 187].

Слід відзначити, що в Україні нині підвищується роль покарань, альтернативних позбавленню волі. Так, згідно з офіційними даними апарату Державної пенітенціарної служби України, кількість покарань в установах виконання покарань зменшилась, а кількість засуджених, які перебувають на обліку в кримінально-виконавчих інспекціях, збільшилась [20]. Це свідчить про те, що в Україні сьогодні відбувається процес упровадження міжнародних стандартів, зумовлених прагненням нашої держави приєднатися до європейської спільноти. Так, держава в процесі покарання прагне переорієнтувати акцент на психологічне ставлення особи-правопорушника до вчиненого діяння, на усвідомлення ним протиправності дій та їх недопущення в майбутньому.

З метою переорієнтації «карального» завдання кримінально-виконавчої інспекції України на європейські стандарти організації соціальної роботи із засудженими на основі безумовного дотримання прав і свобод особистості, організацію корисності відбування покарання й ефективності підготовки засудженого до

життя в суспільстві було прийнято Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 [21]. Відповідно до положень цього документа й інших чинних нормативно-правових актів, головна умова практичних змін у діяльності кримінально-виконавчої інспекції України полягає в чіткому усвідомленні персоналом нових визначених державою завдань [22]. Це потребує змін у підходах організації роботи з персоналом, його професійній підготовці молодих спеціалістів, перекваліфікації працівників зі стажем тощо. Тобто сьогодні першочергового значення набувають нові вимоги до кадрового забезпечення діяльності кримінально-виконавчої інспекції.

Інша проблема, що перешкоджає ефективному виконанню покладених на кримінально-виконавчу службу України завдань, – це державно-владний характер взаємовідносин між працівниками кримінально-виконавчої інспекції й особою, яка відбуває покарання. Виникнення цієї проблеми зумовлено тим, що тривале перебування органів та установ виконання покарань у складі силових державних органів негативно позначилося на процесі відбування покарання. Підтримуємо позицію О. Г. Колба, який доводить, що зазначене призвело до проблем у налагодженні партнерських відносин між засудженим і персоналом установи виконання покарань. Діяльність останніх здійснювалася від імені держави, а отже, будь-які порушення ототожнювались із нею [19, с. 188].

Цікавим щодо цього є досвід низки країн світу. Наприклад, у США, зокрема в штаті Луїзіана, повноваження установ виконання покарань передано до приватного сектора [23]. Означене делегування державно-владних повноважень у сфері виконання покарання надає можливість підвищувати якість умов утримання покараних, їх працевлаштування, подальшої соціалізації після звільнення. Водночас, упроваджуючи таку систему виконання покарань, необхідно пам'ятати також про її недоліки, а саме: можливість зловживання владними повноваженнями з боку приватних осіб. Для унеможливлення цього явища відбір приватних осіб, які виявили бажання працювати в зазначеній сфері, повинен здійснюватися на конкурсній основі, шляхом проведення тендеру. За подальшою діяльністю слід здійснювати жорсткий контроль із боку органів державної влади.

Отже, нині в Україні відбувається поступовий процес упровадження європейських стандартів виконання покарань. Вони й надалі повинні бути визначальним чинником формування та розвитку головних завдань кримінально-виконавчої інспекції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. – Офіц. вид. – Х. : Весна, 2013. – 48 с.
2. Про Державну кримінально-виконавчу службу України [Електронний ресурс] : Закон України від 23 черв. 2005 р. № 2713-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>.
3. Патюк С. О. Завдання кримінального провадження України / С. О. Патюк // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 95–101.
4. Управління Державної пенітенціарної служби у Полтавській області [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/pol/uk/publish/article/81763;jsessionId=B83D125870EE5DE6167E2B232EE87027>.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 11 лип. 2003 р. № 1129-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
6. Тишкун Ю. В'ячеслав Липинський і Макс Вебер: спроба порівняльного аналізу бібліографій у контексті теорії інтелектуальних мереж Рендалла Колінза / Ю. Тишкун // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2013. – Вип. 25. – С. 39–43.
7. Гончарова К. В. Визначення сутності поняття «депозитна політика банку» / К. В. Гончарова // Управління розвитком. – 2014. – № 2. – С. 158–160.
8. Висоцький О. Легітимізаційна політика: поняття і сутність / О. Висоцький // Політичний менеджмент. – 2006. – № 3. – С. 3–20.
9. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избранные произведения / сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова ; предисл. П. П. Гайденко ; пер. с нем. – М. : Прогресс, 1990. – С. 643–706.
10. Запаранюк Т. Теоретичні засади визначення сутності грошово-кредитної політики в системі монетарного регулювання економіки / Т. Запаранюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2013. – № 2. – С. 36–43.
11. Парфіренко А. Ю. Сутність поняття «туристична політика держави»: теоретичний аспект / А. Ю. Парфіренко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1042. – С. 119–123.
12. Тлумачний словник з теорії держави та права / автор-упоряд. К. Г. Волинка. – К., 2006. – 111 с.
13. Безпалова О. І. Концептуальні засади державної політики у правоохоронній сфері / О. І. Безпалова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2 (57). – С. 8–16.

14. Малишев В. С. Правова політика держави у сфері застосування амністії: поняття, рівня формування та реалізації / В. С. Малишев // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 626–631.

15. Берковський В. Г. Сутність та основні завдання політики держави в архівній сфері [Електронний ресурс] / В. Г. Берковський. – Режим доступу :

http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_5_2012/01.pdf.

16. Кримінально-виконавча політика у сфері виконання покарань [Електронний ресурс] : [підруч.]. – Режим доступу :

http://pidruchniki.com/10561127/pravo/kriminalno-vikonavcha_politika_sferi_vikonannya_pokaran

17. Трофімов Л. В. Податкова політика і податкова система / Л. В. Трофімов // Форум права. – 2010. – № 1. – С. 364–370.

18. Положення про Державну пенітенціарну службу України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 6 квіт. 2011 р. № 394/2011. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/394/2011>.

19. Колб О. Г. Кримінально-виконавча політика як історичний продукт внутрішньої політики держави / О. Г. Колб, В. В. Кондратішина // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2008. – Вип. 20. – С. 185–194.

20. Завдання та функції кримінально-виконавчої інспекції [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Управління державної пенітенціарної служби України у Донецькій області, Кримінально-виконавча інспекція м. Горлівка. – Режим доступу :

<http://www.kvi-gorlovka.gov.ua/zavdannya-ta-funkciyi-kriminalno-vikonavchoyi-inspekciyi>.

21. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 9 груд. 2010 р. № 1085/2010. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>.

22. Формування повноцінної системи підготовки пенітенціарного персоналу – головна умова практичних змін у Державній пенітенціарній службі України [Електронний ресурс] : роз'яснення Міністерства юстиції України від 11 лип. 2012 р. – Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0027323-12>.

23. Подробиці [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. – Режим доступу :

<http://podrobnosti.ua/podrobnosti/2013/12/04/946098.html>.